

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui

Kopija

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

I 2026-04-21 Nr. 1D-LRS-67

DĖL SEIMO KONTROLIERIAUS PAŽYMO

Žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) susipažino ir įvertino Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2026 m. balandžio 20 d. pažymos skundo Nr. 4D-2023/1-603 byloje (toliau – Pažyma) 22 punkte aplinkos ministrui ir žemės ūkio ministrui rekomendacijas „įvertinti šios pažymos 14 punkte nustatytas faktines aplinkybes bei pateiktas išvadas ir šių išvadų pagrindu spręsti klausimą dėl poreikio keisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. Nr. D1-367/3D-342 įsakymu „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 29 ir 30 punktų nuostatas, papildant ar nustatant naujus reikalavimus (naudotinas technologijas) žemės ūkio naudmenų tręšimo mėšlu ar srutomis proceso metu, kurie užtikrintų minimaliausią į aplinką pasklindančio kvapo kiekį.“

Pirmiausia pažymėtina, kad Pažymoje pateikiamų tyrimų metu nustatyta, jog kvapo koncentracijos gyvenamojoje aplinkoje neviršijo Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių patvirtinimo“, nustatytų ribinių verčių. Kartu pripažįstama, kad gyventojų skundai dėl juntamų kvapų tam tikrose teritorijose išlieka, todėl situacija vertintina kompleksiskai, atsižvelgiant į tiek objektyvius matavimus, tiek subjektyvų poveikį gyvenimo kokybei.

Vertinant galiojantį teisinį reguliavimą pažymėtina, kad Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), įtvirtina daugiasluksnį reguliavimo modelį, apimančią technologinius, laiko ir praktinio taikymo aspektus.

Pažymėtina, kad Aprašo 29 punktas jau šiuo metu nustato diferencijuotą reguliavimą pagal tręšiamų žemės ūkio naudmenų plotą ir numato pareigą naudoti mažesnę amoniako išsiskyrimą užtikrinančias technologijas. Asmenims, tręšiantiems 30 ha ar daugiau žemės ūkio naudmenų, ištaškymo technologija apskritai nėra leidžiama, išskyrus atvejus, kai taikomos kitos moksliskai pagrįstos amoniako emisijas mažinančios priemonės.

Atsižvelgdami į tai, manome, kad galiojantis reguliavimas jau yra orientuotas į neigiamo poveikio aplinkai mažinimą bei technologinę pažangą.

Taip pat pažymėtina, kad Aprašo 29 punkte įtvirtintas alternatyvių technologijų ir priemonių taikymo modelis atspindi technologinio neutralumo ir proporcingumo principus, sudarančius galimybę ūkio subjektams pasirinkti konkrečiomis sąlygomis efektyviausias priemones.

Vien aplinkybė, kad skirtingos technologijos gali lemti nevienodą kvapų intensyvumą, ŽŪM nuomone, savaime nepaneigia tokio reguliavimo pagrįstumo, ypač atsižvelgiant į tai, kad kvapų susidarymui ir sklaidai įtakos turi ne tik pasirinkta technologija, bet ir meteorologinės sąlygos, dirvožemio savybės, reljefas, tręšimo laikas, naudojamų medžiagų sudėtis bei kiti veiksniai.

Vertinant Aprašo 30 punktą pažymėtina, kad šiuo metu galiojantis reguliavimas taip pat nustato diferencijuotus reikalavimus pagal veiklos mastą. Didesnius plotus tręšiantiems asmenims nustatytas daug griežtesnis reikalavimas mėšlą ir (ar) srutas įterpti į dirvožemį ne vėliau kaip per 4 valandas nuo paskleidimo, o 12 ar 24 valandų terminai taikomi tik išimtiniais atvejais, kai susiklostę objektyviai pagrįstos aplinkybės arba taikomos papildomos amoniako emisijas mažinančios priemonės. Tuo tarpu mažesniems ūkiams taikomas ilgesnis terminas siejamas su proporcingumo principu ir būtinybe atsižvelgti į jų technines bei ekonomines galimybes.

Papildomai ir sistemiškai vertintinos ir Aprašo 28 punkto nuostatos, kurios nustato pareigą tręšimui naudoti techniškai tvarkingą ir saugią techniką bei įtvirtina rekomendacijas dėl tręšimo sąlygų parinkimo, atsižvelgiant į vėjo greitį, oro temperatūrą ir vėjo kryptį gyvenamųjų teritorijų atžvilgiu. Ši nuostata yra esminė, nes ji rodo, kad galiojantis reguliavimas apima ne tik technologinius ir laiko apribojimus, bet ir tręšimo vykdymo sąlygų reguliavimą, kuris tiesiogiai susijęs su kvapų sklaidos intensyvumo mažinimu. Tai, ŽŪM nuomone, patvirtina, kad kvapų poveikio valdymas teisės aktuose yra sprendžiamas kompleksiskai, o ne vien per atskiras technologines priemones.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pažymoje pateikiama nuoroda į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Utenos departamento 2023 m. gegužės 25 d. patikrinimo aktą Nr. 66ŪGP-468, kuriame cituojamas ūkio subjekto paaiškinimas dėl galimai didesnio kvapų sklaidimo taikant srutų išlaistymo technologiją, bet neįterpiant jų į dirvą.

ŽŪM nuomone, šis paaiškinimas yra individualaus ūkio subjekto nuomonė, pateikta konkretaus patikrinimo metu, ir negali būti laikomas nei norminio reguliavimo aiškinimo šaltiniu, nei teisiniu pagrindu konstatuoti galiojančio Aprašo nuostatų nepakankamumą ar ydingumą. Tai yra

faktinio pobūdžio subjektyvus vertinimas apie galimą technologinį poveikį, neturintis privalomosios teisinės galios ar apibendrinamosios reikšmės teisės taikymui. Todėl vien šis paaiškinimas negali būti laikomas pakankamu pagrindu daryti išvadą dėl sisteminio teisinio reguliavimo trūkumo.

Kartu atkreiptinas dėmesys, kad pažymoje nurodoma aplinkybė dėl gyventojų juntamų kvapų, manytina, pati savaime nepatvirtina, jog galiojantis teisinis reguliavimas yra netinkamas ar nepakankamas. Pažymoje taip pat konstatuota, kad atliktų tyrimų metu kvapo koncentracijos neviršijo Lietuvos higienos normoje nustatytų ribinių verčių. Todėl klausimas dėl galimo papildomo reguliavimo poreikio turėtų būti vertinamas sistemiškai, remiantis objektyviais duomenimis apie konkrečių technologijų efektyvumą, jų taikymo kaštus, poveikį žemės ūkio veiklos tęstinumui bei realų indėlį mažinant kvapų sklaidą.

Atsižvelgiant į tai, ŽŪM vertinimu, šiuo metu nėra poreikio keisti Aprašo nuostatų.

Viceministras

Gediminas Tamašauskis

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija 188675190, Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL SEIMO KONTROLIERIAUS PAŽYMOŠ
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-05-14 Nr. 2D-1543
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gediminas Tamašauskis, Viceministras
Sertifikatas išduotas	GEDIMINAS TAMAŠAUSKIS, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-05-14 10:56:58 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-05-14 10:57:05 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-31 09:03:50 – 2029-01-30 09:03:50
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2026-05-20 07:52:01)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-05-20 07:52:01 DBSIS